

2025-12-09

Mark- och miljööverdomstolen
Box 2290
103 17 Stockholm

Mål M 2353-25 och M 2365-25

Yttrande över Vattenfall Vattenkraft AB:s överklagande över MMD:s domar

Lygnerns vattenråd har tidigare under NAP-processen lämnat två yttranden 2023-06-29 och 2024-01-26 kring kraftverken vid Bosgården (M 2365-25) och Apelnäs (M 2353-25) där värden, hot och behov av åtgärder tas upp och som vattenrådet i övrigt hänvisar till.

Vattenrådet har sedan 2018 sökt och beviljats bidrag på över 6 miljoner kronor som använts för kartläggning, kunskapsuppbyggnad och praktiska åtgärder i form av biotopvård och förbättrad konnektivitet. Detta för att gynna arter som flodpärlmussla och vandrande fisk som Rolfsålxax och öring.

Efter senaste yttrandet 2024-01-26 har nya projekt genomförts och startats.

- Fortsatt biotopvård av sträckor för öring och flodpärlmussla har gjorts i Nolån och Nordån uppströms Apelnäs och Bosgården.
- Kartering av Flodpärlmussla har slutredovisats där nya viktiga populationer upptäckte i Storån vilket visar på betydelsen av livskraftiga populationer av stor öring i Storån med biflöden. En förvaltningsplan för flodpärlmusslor och fisk har tagits fram.
- En kartering av samtliga vägövergångar i avrinningsområdet har gjorts som visar på behovet av att åtgärda vägtrummor för att undanröja vandringshinder i biflöden.
- Ett projekt kring Lygneröringen startade 2024 där bl a Storån och biflöden till Storån karteras och där åtgärder därefter planeras att genomföras på lämpliga platser.
- Förutom de projekten genom vattenrådet pågår nu också ett arbete genom Sportfiskarna med att stärka populationer av flodpärlmussla genom att i kar låta öringungar infekteras av mussellarver.

I arbetet engageras en stor mängd personer från fiskevårdsområden, föreningar, markägare och kommuner. Skolor är också engagerade i kartläggning och åtgärder.

Det är allmänt känt att lax och öring minskat kraftigt efter byggande av kraftverken vid Ågård 1918, Apelnäs 1945 och Bosgården 1960. Rolfsålxaxen blev utestängd efter 1918 men Lygneröringen hade fortfarande i mitten på 1900-talet goda bestånd med storvuxen öring som vandrade upp i Storån och i biflöden. Efter att kraftverken i Storån byggdes har beståndet minskat kraftigt och idag är det bara en liten spillra av det som var tidigare. Vi ser även en fortsatt pågående minskning av populationerna hos flodpärlmussla i området där för låg mängd av öringungar kan vara en viktig orsak. Storvuxen vandrande öring lägger betydligt mer ägg som dessutom är livsdugligare vilket ger mycket bättre förutsättningar för flodpärlmusslan att reproducera sig. Öring som kan vandra från havet och Lygner upp i Storån med dess biflöden och sedan fritt kan vandra tillbaka för att bli ytterligare större är därför avgörande för att flodpärlmusslan på sikt ska kunna överleva och återfå livskraftiga populationer.

Trots att fiskvägar anlagts förbi Bosgården och Apelnäs runt år 2010 ses ingen återhämtning av Lygneröringen i systemet. Det tyder på att vägar upp och ner förbi kraftverken inte fungerar tillräckligt bra. Elfiskeresultatet i naturfåran vid Bosgården tyder också på att den inte fungerar tillräckligt bra för lek och uppväxt. Bevarandetilståndet för flodpärlmussla (Starkt hotad, EN och upptagen i EU:s art- och habitatdirektiv), storvuxen Lygneröring, Rolfsålxax (EU:s art- och habitatdirektiv), havsnejonöga (Starkt hotad, EN) och ål (Akut hotad, CR) är inte tillräckligt bra och vi riskerar att förlora arter i området.

Lygnerns vattenråd yrkar därför att domen från MMD kvarstår.

För Lygnerns vattenråd

Peter Nolbrant
Sekreterare
076-811 46 07